

Poština
pavšalirana.Uredništvo
in
upravnništvo
lista je
v Ljubljani
Breg št. 12.
Telefon 119.

AVTONOMIST

Glasilo „Združenja slovenskih avtonomistov“.

Izhaja vsako soboto.

Celoletna na-
rečnina 50.— D
mesečna 4.— „
Inozemstvo ce-
loletno 100 D.
Posamezne
številke se ra-
čunijo po 1 Din
Inserati
se računajo:
pol str. 350 D,
manjši soraz-
merno. — Pri
mañb oglasiñ
beseda 25 p.

Kaj hočemo?

Lastno zakonodajo na lastnih tleh vzrastlega sloven-
skega ljudstva!

Mi gremo naprej, mi republikanci!

(Dopis.)

Dostikrat beremo v slovenskem časopisju, da je bilo slovensko ljudstvo pred vojno hudo udano avstrijskim cesarjem, danes, ko imamo vladarja naše krvi, pa da je republikansko! Treba je, da enkrat pove-mo v tem pogledu jasno besedo!

Res je bilo slovensko ljudstvo pred vojno monarhistično. Toda temu se ni čuditi. Več kot 50 let so vodilni praktični politiki lajnali ne-prestano: »Vse za vero, dom, cesar-ja!« O cesarju smo slišali že v pr-vem razredu ljudske šole toliko le-pega in dobrega, da smo ga že kot otroci imeli za posebno bitje, ki ga nam je poslal ljudem sam Bog v srečo, veselje in tolažbo. Isto pesem smo čuli fantje pozneje v kasarnah. In zopet pozneje doma kot moške z lece in na shodih. In ker v tistih ča-sih na svetu ni bilo takšnih nadlog kot smo jih začeli spoznavati po l. 1914., smo dajali mirnodušno Bogu, kar je njegovega, a cesarju, kar je bilo cesarjevega. Če je bilo sloven-sko ljudstvo tako monarhistično in »cesarsko«, je to v prvi vrsti zakri-vila tista naša krivohrbna inteli-genca, ki je narod dolga desetletja v tem hlapčevskem duhu vzgajala.

Danes prihaja prav ista inteli-genca z geslom, ki je samo nekoliko skvarjeno in ki se glasi: »Vse za vero, dom in kralja!« — In se čudi, da pri ljudstvu ni več tistega odzi-va, kakor nekdanj. Ta inteligenca po-zablja, da leži med prvim in dru-gim geslom nekaj velikega in groz-nega, neka velika bridkost, množica trpljenja, krvi, solzá, da leži med tema dvema gesloma — dolga sve-tovna vojna!

Svetovna vojna je tudi naše kmečko in delavsko ljudstvo pre-budila iz nekdanje politične zaspas-tosti. Vzbudila je v njem željo po samovladi, po svobodoljubju, po mi-ru — skratka po republiki. Koncem svetovne vojne je devet desetih slo-venskega ljudstva verovalo, da pri-de republika. Kaj razume naše ljudstvo pod tem imenom?

V svetovni vojni je naše sloven-sko ljudstvo sprevidelo, jasno spre-videlo, da se ne tepe, ne poginja, ne trpi in ne trepeče za usodo svojega rodu, ampak za tuje kapitalistične in dinastične interese. Zato mu je zamrzela monarhija, zato sta njego-va vera in spoštovanje do osebe ce-sarja padla pod ničlo. Cesar in nje-gova okolica se ni bojevala za kak-šno »pravico«, ampak iz požrešnosti zavladati še nad drugimi...

In je zaželelo slovensko ljud-stvo, da odloča poslej samo o svoji narodni usodi. Tudi gesla antante o samoodločbi malih narodov je tol-mačilo v tem smislu ter si tega čisto pravilno ni predstavljalo drugače, kakor republikansko.

Republika pa si je mislilo kot miren dom, kjer bomo lahko mirno delali in živeli. Slovensko ljudstvo je miroljubno, ne misli na osvajanja, pa je pri tem zapravilo koroški plebiscit in nadvlado tam, kjer nima nobenih naravnih pravic. Šito kasarn in vojne se je ljudstvo odreklo militarizmu — in vojni. To svojo miroljubnost pa je videlo naj-boljše zaščitenje le v republiki, le v vladi ljudstva!

Danes imamo zopet monarhijo. Z njo je po naravi te zadeve same zvezano zopet vojaštvo in pa nevar-nost novih zapletljajev ter vojn. Zato je tudi naše ljudstvo v večini republikansko!

Končno slovensko ljudstvo ni slepo in je v vojni imelo prilike še preveč, da spozna tudi druge naro-de in da se politično izobrazi. Mo-gočno nemško cesarstvo se je raz-bilo kakor ob tla vržena lončena po-soda. Vstala pa je nemška republi-ka. V Avstriji je bil nekdanj tako če-ščen cesar pregnan in tudi v tej dr-žavi je zavladal republikanizem. Vsa velika caristična Rusija se je spremenila v federativno republiko. Tisti naši ljudje, ki so bili v Ameri-ki, so se naučili spoštovati republi-kansko svobodo. Republikanska mi-sel se širi po vsem svetu. Pri nas

doma vidimo, kako je v sosedni Hr-vaški republikansko gibanje močno in kako globoko se je misel republi-kanske miroljubnosti in človečnosti usidrala v ljudsko dušo.

In vidimo, da naše države ne moremo urediti prej, dokler se ta načela ne uveljavijo. Tudi med Srbi in Bolgari je največ republikanskega mišljenja.

Sporazum.

Takoj po končanih volitvah za državni zbor se je vedno glasnejše pojavljala želja in težnja za spora-zumom med tremi narodi, ki tvorijo kraljevino SHS. Spočetka je ka-zalo, da izprememba centralistične utesave ne bi bila nemogoča, ker so v Srbiji zmagali pri volitvah radi-kali, na Hrvatskem Radić, v Slove-niji pa SLS s svojim avtonomistič-nim geslom. Glavni zagovorniki cen-tralizma, demokratje, so ostali pri volitvah v manjšini, radikali pa so kazali vsaj spočetka zelo prijazno lice za sporazum. Zato je splošno pre-vladalo mnenje, da sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci ni več da-leč. V celi Jugoslaviji smo bili men-da mi edini, ki smo trdili, da bo boj za našo samostojnost še jako hud in dolgotrajen in svoje mnenje ute-meljili.

Dogodki zadnjih dni nam daje-je prav. Zadnji dnevi so nam razga-lili srbijanske radikale popolnoma. Radikali so pod vodstvom Pašiče-vim delali samo na to, da izrinejo iz vlade demokrate na eni strani, na drugi strani pa da odvrnejo od Bel-grada nevarnost prihoda Radićevih poslancev v Belgrad. Demokrate so izrinili iz vlade s tem, da so kazali Hrvatom in Slovincem prijazno lice, a le tako dolgo, dokler niso bile končane verifikacije (potrjenja) mandatov. Ko pa je slavni naš par-lament po dolgih dveh mesecih do-vršil to delo (za kar rabijo drugod morebiti eno sejo), so pa rekli radi-kali tudi Hrvatom in Slovincem, naj jih; recimo, naj jih »radi imajo«.

S to svojo taktiko so radikali zasigurali sebi vladu, ob enem pa so pokazali, da so ravno iste krvi kot demokrati. Drug je drugega vre-den, pa naj bo demokrat ali pa ra-dikal.

To so vzroki, zakaj je naše ljud-stvo republikansko. Ne iz kakšnega sovraštva ali omalovazevanja do vladarjeve osebe. Niti najmanje! Naše ljudstvo noče več vojne, noče brezumnih militarističnih bremen in žrtev, samo hoče odločati v bodoče o svoji usodi — zato smo vsi repu-blikanci!

In ko je bila cela parlamentar-na igra radikalov dovršena, je Pa-šić vstal v parlamentu in povedal vsem, ki so verjeli na sporazum, ka-kor za odhodnico to-le:

»Gospodje! Mi radikali stojimo na stališču vidovdanske ustave. Ko so prišli k meni zastopniki Radićevi in mi izrazili željo po sporazumu, sem jim rekel, da bo težko kaj iz tega, ker mi stojimo na stališču vi-dovdanske ustave. Mogoče bi bilo sicer doseči kakšen sporazum, toda povedati mi morate, katere točke vidovdanske ustave je treba izpre-meniti. Tega mi pa gospodje niso povedali.«

Kaj sledi iz teh besed? Prvič to, kar smo ravnokar rekli, da so se radikali s sporazumom tako dolgo igrali in Hrvate in Slovence »vle-kli«, dokler si niso zagotovili popol-ne vlade. Drugič sledi iz teh besed to, kar smo mi vendar trdili: »Kdor ima ključ od blagajne v svojih ro-kah in kdor razpolaga z armado, z žandarmerijo in s policijo, ne bo tak bedak, da bi ključ od blagajne pro-stovoljno izročil komu drugemu, ampak ga mora vsak vzeti s silo, če ga hoče imeti. In sicer vzeti ali s parlamentarno silo (z večino pri vo-litvah), ali pa z revolucijo.«

Zato tudi radikali pravijo Hr-vatom in Slovincem: Če hočete spogospodarstvo v državi, si ga morate priboriti. Mi ključa ne damo.

Kar smo ravnokar povedali, so gola, suha dejstva. A tudi samo teo-retično razmišljanje o možnosti spo-razuma nam kaže, da je sporazum med radikali kot zastopniki Srbov in med Hrvati in Slovenci nemogoč.

LISTEK.

Ljubljana in ljubljanci.

Ljubljana je najbolj demokra-tično mesto v srednji Evropi, da, mogoče sploh na svetu. Demokratič-no je mesto, demokratični njeni zve-sti prebivalci. Pesem pravi: »Stoji, stoji, Ljubljana, Ljubljana dolga vas.« Kaj pomeni ta pesem, se bo videlo na koncu tega spisa.

Da je Ljubljana najbolj demo-kratična, kažejo že njene ulice. Be-žijo na levo in desno, vse enako sla-bo tlakovane, enako prašne in blat-ne, enako ozke in približno enako slabo obljudene. Kje so tukaj tiste kričave razlike kakor n. pr. med »Mariahilferstrasse« in »Spittel-berggasse«? Ni jih in jih hvalabogu tudi ne bo, kajti Ljubljana je de-mokratična.

In kakor ulice, takšni so tudi na-pisi na njih. Vsi enako dolgi, z ena-kimi slovničnimi napakami, pa naj se glasi napis »konji za v štal« ali pa »kavarna iz zajutrkovalnica.« Oboje je enako napačno, ali enako prav, če pomislimo, kaj bo pomenila

stvar čez deset tisoč let. Vem, da zahajam tukaj v filozofijo, kajti vsa tista ljubljanska demokratičnost ali če hočete enoličnost, je samo izraz večne resnice: »ne bodi prevzet, ker je vse minljivo,« ali pa: pred Bogom so vsi enaki.

Da mi ne bo kdo očital, da so to samo trditve brez dokazov, bom po-vedal samo nekaj. Listi ali časopisi, če hočete tudi novine, so po zatrdilu izkušenih mož glasniki javnega mnenja. Dobro. Kakšne liste pa imamo v Ljubljani? Prvič vladne, to je tiste, ki niso za vladu. Po do-mače rečeno: liste, ki jih berejo ti-sti, ki imajo kaj, in listi, ki so naro-čeni nanje tisti, ki bi radi kaj imeli. Oha, bodo rekli: zdaj si se pa vjel v lastno past! Počasi, prijatelji: to, kar vi mislite, je namreč — dovoli-te to besedo — čisto napačno. Kajti vloge se menjajo in nikakor ni eden vedno v vladi, drugi pa vedno v opoziciji, zato že skrbi Pašić. Ko je list v opoziciji, grmi in treska, da bi lahko prišel do vlade, postaja resen in razmišljajoč. Ko pa res pri-de na vladu, piše, kakor bi bil re-kel rajni Prešeren samo še »mokro-evetoče rožice poezije.« In njegov

tovariš prehaja med tem od »mo-kroevetočih rožic poezije« do resno-sit ter groma in treska. Ali razume-te sedaj?

Pa pustimo to, kajti Ljubljana ne obstoji samo iz ulic, napisov in listov, ampak tudi iz ljudi, ki se v tem slučaju imenujejo Ljubljanci. In glede značaja mesta pride v poštev nekoliko tudi Ljubljancin.

Ta je demokrat od vrha do tal. To ne sledi samo iz tega, da rad hodi za pogrebi, kjer se naslaja ob misli, da je sam še živ, ampak to iz-haja iz nečesa čisto drugega. Vsi Ljubljanci so s kmetov doma. Vem, da bo kdo pripomnil, da je postal »za slavne vlade njegovega Veličanstva, ko je bil deželni glavar ta in ta in župan deželnega stolnega mesta Ljubljane ta in ta,« da je postal takrat ta in ta plemenit. Vse res, vendar če bi pogledali dve ko-leni nazaj, bi videli, da diši ta »ple-menitnik« nekoliko pohlevno in po-gojno, kakor je rekel sedaj že umr-li Meneinger. Torej vsi smo enaki in se tega tudi zavedamo.

Če gremo v nedeljo ob enajstih v Tivoli ali Zvezdo, se poznamo vsi in se vsaj z očmi če ne že s klobuki

in glavami pozdravljamo. Vemo čisto natančno: ta je bil včeraj pi-jan, ta bo danes, tega so zadnjič aretirali, to je zapustil mož, temu je ušla dekle, ta ima metreso, ta dva-najst otrok, temu se potijo noge, ona ima barvane lase. Koliko je tukaj snovi za globoka, tiha premi-sljevanja in za prepotrebne družab-ne debate! Vendar je vse to časovno in minljivo, zato bi rad opozoril na globlji pomen tega nacionalnega in državnega pokreta, kakor bi rekel »Slovenski Narod«. Pomislite nam-reč, kako široko polje se nudi tukaj statistiki; statistika pa je znanost in znanost je večna! Ali ne čutite zopet tisto filozofijo večnosti, ki gre skozi Ljubljano? Kaj bi bil dal lord Carnarvon na smrtni postelji, če bi bil mogel dobiti tako statisti-ko o faraonu Tutankamnu in nje-govi okolici, kot jo bo lahko imel čez pet tisoč let Carnarvon o Ljubljani in »Slov. Narodu«? Zdaj občutite, kje se stika preteklost z bodočnost-jo, časovnost z večnostjo, zato tudi razumete sedaj, kaj pomeni:

»Stoji, stoji Ljubljana, Ljub-ljanca dolga vas.«

Radikali so Srbi. Srbi pa so danes in bodo še dolgo časa (če ne vedno) prepričani, da imajo izključno oni pravico do nadvlade in do vodstva države, ker so izšli iz svetovne vojne kot »zmagovalci«. Mi sicer vemo, da bi bili Srbi s celo antanto vred grdo tepeni od Nemcev, če ne bi bilo ameriške pomoči, ampak kar je, to je: Srbi so zmagali, oni so o vrednosti svoje zmage prepričani in tega prepričanja Srbu nobena zgodovina ne bo vzela.

Kaj pa zahteva sporazum? Sporazum zahteva delitev gospodstva. Vprašamo: Ali more o svoji zmagi prepričan Srb privoliti v delitev gospodstva? Mi pravimo, da ne. Današnji Srb gotovo ne in še pozni rodovi ne.

Poglejmo na Hrvaško. Hrvatje so se izrekli z ogromno večino za hrvaško kmečko republiko. **Ta misel je danes narodna misel**, ne samo Radićeva misel. Zato pa je po našem mnenju zelo pogrešno misliti, da bi mogel Radić od tega programa kaj popustiti, ker ta program ni več

Radićev program, ampak hrvaški narodni program. Radić osebno lahko popusti, kolikor hoče: Toda, ali bo popustil tudi hrvaški narod, hrvaško ljudstvo?

Predpostavka vsakega sporazuma je **popuščanje**. Brez popuščanja ni sporazuma. Vprašamo: Ali morejo radikali kaj popustiti od svojega centralizma in od svoje nadvlade, ako hočejo še nadalje ostati to, kar so? Ali more Radić popustiti, če noče zatajiti volje hrvaškega ljudstva in biti izbrisan iz hrvaške politike? Odgovori na ta vprašanja so jasni.

Če prebiramo zgodovino narodov in držav, ne najdemo nikjer sporazumov, ampak samo **moč** je tisto, kar odločuje. In zato bo boj za našo samostojnost še dolg in trd, ker bo še mnogo Save poteklo skozi Slovenijo in Hrvaško, predno bomo Slovenci in Hrvatje dovolj **močni** za nastop odločilne borbe. Zato pa ni treba obupavati, ampak treba je vztrajno in smotreno delati dalje.

Kaj pravi Radić?

Na binkoštni pondeljek so slavili Hrvatje stoletnico rojstva svojega velikega narodnega prvobornika dr. Ante Starčevića. Pri tej priliki je imel Štefan Radić, vodja hrvaške kmečke republikanske stranke, velik govor, v katerem je prav obširno orisal današnji politični položaj v Jugoslaviji. Njegov govor je bil zamišljen ob enem kot odgovor srbskemu politiku Ljubi Jovanoviću, ki je prejšnji teden govoril v parlamentu o razmerju med Srbi, Hrvati in Slovenci in o možnosti sporazuma med njimi. Ta Radićev govor bomo objavili kolikor mogoče dobesedno, naši bralci pa, ki berejo tudi druge liste, naj sodijo sami, ali so slovenski listi pravično ocenjevali Radićeve besede. Radić je rekel med drugim:

»Ljuba Jovanović je napisal pred 20 leti »Zgodovino srbskega naroda v 19. stoletju«. On namreč ni samo politik, ampak je tudi zgodovinar. Svojo »Zgodovino« je končal z ugotovitvijo, da je Srbe doletela konec 19. stoletja dvojna huda izguba: Na račun kulturno nižje stoječih Arnavtov so zapravili Staro Srbijo, Vojvodino pa so jim pobrali tudi kulturno nižje stoječi Rumuni. Vzrokov za ta dva nenavadna pojava g. Jovanović v svoji »Zgodovini« ni povedal, pač pa jih je povedal meni osebno in od takrat sva si dobra znanca. Vzrok temu dejstvu je namreč, da je Belgrad bil pač središče države in državne moči, **ni pa bil središče duševno organiziranega in zavednega naroda**. Belgrad je bil tedaj središče strankarskih in dinastičnih bojov. Belgrad so bila pač sveta tla z državnega in s političnega stališča, **ne pa s kulturnega**. Kar je bil Belgrad l. 1901., to ni bila več niti Turčija, ampak Afganistan. Mi vsi vemo, kaj je prišlo po tem: Prišli so na prestol Karadžordževići in prišlo je vse, kar danes vidimo pred seboj in čutimo nad seboj.

Ljuba Jovanović je rekel v parlamentu, **naj Srb ostane Srb, Hrvat Hrvat, Slovenec pa Slovenec**. Če primerjamo te besede s tem, kar je doslej vedno govoril Pribečević (vodja centralistov), je rekel Jovanović zelo mnogo. Če pa pomislimo, kaj bi bil še vse moral povedati Srbom, ne nam, je povedal s temi besedami zelo malo. On bi bil dalje moral reči ne le, da je **on** za to, da Srbi ostanejo Srbi itd., ampak on bi bil moral reči: **Mi smo za to, mi radikali!** To svojo izjavo pa je on takoj oslabil s tem, da nam je očital našo nezavednost in »avstrijsanščino«. Ta očitek je ostanek onih smeti in onih natolcevanj, ki so jih v Belgrad zanesli demokratje. Če gospodje v Belgradu ne vidijo pred seboj dejstva, **da smo mi Hrvatje narod**, potem ničesar ne vidijo in nič ne vedo. Kdor hoče videti hrvaški narod, naj ga ne išče v muzeju, ampak naj pogleda okrog sebe.

O demokratih je rekel Ljuba Jovanović, da so hoteli ljudem svo-

jo voljo vsiliti. To je lepo rečeno in je res. Takoj pa je pristavil, »da žalibog niso imeli pri tem sreče«. Kaj pomeni ta »žalibog«? Ali je hotel s tem povedati, da mu je žal, ker se demokratom njihovi nameni niso posrečili? To bi bilo od njega zelo nepolitično!

Poglavje o nasilju.

To poglavje je temelj za rešitev našega vprašanja. Ko so prišli k meni zastopniki radikalne stranke, so hoteli od mene dobiti točno izjavo in točen izraz mojega programa. Oni so tudi hoteli, da ne govorim pri tej priliki niti o dr. Korošcu niti o Spahu. Jaz sem jim pa odgovoril: Gospodje, vi ste dobili v Belgradu slaba navodila! Politika ni mehanika. Če kakšno stvar zvežem z motvozom ali zbijem z žebli, to še ni politika. Politika je, če združim duhove in srea. Vi pravite, naj povem, kaj mi Hrvatje hočemo. Ali res ne vidite tega, kar leži pred vami? V naši državi ni javne varnosti. Pri nas je je sicer nekaj, toda kako je v Macedoniji? Tam je ni! **Ako imamo pred seboj vladu, ki ne priznava zakona in ustave, moramo reči, da to ni vlada, ampak banda!** Ni mi ljubo reči, da vlada v Belgradu »banda«, in raje bi rekel, da vlada v Belgradu »vlada«; ali monarhistična, ali centralistična, ali srbska — toda »vlada«, ki jo tudi mi smatramo za »vlado« in proti kateri stojimo v opoziciji.

»Če ste vi, gospodje, v stanu v Belgradu napraviti »vlado«, ki jo bomo tudi mi smatrali za »vlado«, evo, to je začetek sporazuma.«

»Tu namreč ne gre za dr. Korošca, ampak za 1 milijon Slovencev, ne za Spaha, ampak za 600 tisoč muslimanov. Vi pa pravite, da nočete Korošca, ki zahteva »malo avtonomijo«, nočete Spaha, ki zahteva še manjšo avtonomijo, ampak mene, ki zahtevam zvezo držav in republiko.«

Tako so se Srbi ujeli v past, ki so jo sami nastavili.

Kdo je upornik?

Ljuba Jovanović je rekel dalje v svojem govoru, da radikali niso hoteli vladati s silo, »ker tega niso mogli«. Teh besed »ker nismo mogli«, politik ne bi smel spregovoriti. To je bila napaka. Pribečević zastopa uporabo sile proti nam, češ da smo »rebeli« (uporniki). **Toda v naši državi ni nihče upornik, najmanj pa je upornik ves narod!** Tega pa Jovanović ni povedal.

Kaj je s protokolom »sporazuma«?

Ljuba Jovanović je rekel, da protokola (zapisnika) o sporazumu ni. Takega protokola, o kakoršnem so govorili demokratje, res ni. Naš protokol je samo označba vsega tega, kar je treba storiti, da pridemo lahko do pogajanj o sporazumu. Protokol obsega le **predpogoje** za sporazum: izprememba vladnega sistema in zboljšanje uprave. Sedanja vladni sistem je nečloveški, mi

pa hočemo človeškega; sedanji sistem je nezakonit, mi pa hočemo zakonitost, državno gospodarstvo je brez kontrole, mi pa hočemo nadzorstvo. To zahtevam za Hrvatsko, za Slovenijo, za Bosno in za Dalmacijo.

Nismo pa govorili niti o Macedoniji niti o Črni gori. Črnogorci so Srbi. Ako hočejo to ostati ali ne, to je njihova stvar. Isto velja za Macedonce. Macedonci sami pravijo, da nočejo biti niti Srbi niti Bolgari. A kakor rečeno, mi se v te stvari ne mešamo.

Mi smo zato označili za Hrvatsko sedem, za Slovenijo pa osem točk, ki se morajo izvršiti, da pride sploh do pogajanj za sporazum.

Ta protokol ne bo objavljen, pač pa se bo izvršil, ker sicer propade Srbija. Srbi vodijo danes politiko nasilja, ne politike pravice. Mi Hrvatje ne zahtevamo nič tujega, ampak samo svoje. Srbi pa mislijo, da sme politika imeti za cilj tudi uničenje celega naroda.

Zakaj ne v Belgrad?

Ljuba Jovanović je rekel, da so Hrvatje izvolili svoje poslance zato, da ne pridejo v Belgrad. To ni točno. Hrvaški narod ni izvolil poslancev, ki ne bi smeli iti v Belgrad, ampak take, ki za enkrat ne gredo v Belgrad. To je naša politika. Naša taktika pa nas lahko pripelje do tega, da bomo šli v Belgrad, da vržemo vladu. **Naša politika je, da postanemo hrvaški državni zbor in da v svoji domovini vladamo mi sami.** To g. Jovanović prav dobro ve, pa nas vendar vabi, naj gremo v Belgrad. Mi pa ne gremo v Belgrad plesat.

V splošnem Ljuba Jovanović ni povedal, kar bi bil moral povedati. Dokazal je le, da obstoji med radikali in demokrati neka razlika v — teoriji. V praksi pa je ostalo vse pri starem. Demokratske smeti vladajo dalje, čeprav demokratje nimajo za seboj niti ene mačke. Ako pa mislijo v Belgradu, da lahko na tak bedast način vladajo dalje, naj pa. (Dalje prih.)

Dunaj in Belgrad.

Dandanes se pri nas veliko govori in piše o svobodi oziroma osvobojenju izpod tujega jarma in izpod hlapčevanja tujcem. Svobodo in naše osvobojenje pa pripisuje današnja zgodovina zmagi srbskega orožja in zato nam zlasti naši slovenski »ujedinjevalci« vedno in vedno priporočajo, naj bomo srbskemu orožju hvaležni.

Na prvi pogled izgleda stvar resnična in točna. Če pa pogledamo sliko Dunaja in Belgrada nekoliko bližje, vidimo končno le neko veliko podobnost.

Na Dunaju je vladal avstrijski cesar. Njegova moč je bila velika in to, kar so rekli in sklenili na dvoru, je nekaj zavežalo.

V Belgradu vlada kralj. Nič posebnega ne bi bilo, če bi se proglasil za carja ali cesarja. Njegova moč je velika in to, kar reko in sklenejo na dvoru, nekaj velja.

Dunaj je bil sedež centralistične vlade. Avtonomija, ki so jo uživali posamezne dežele, je bila le navidezna. Vsak sklep deželnih zborov je morala odobriti šele centralna vlada, predno je mogel postati zakon. Zato so bili deželni zbori in deželni glavarji popolnoma v rokah vlade.

Belgrad je sedež centralistične vlade. Vidovdanska ustava sicer nekaj govori o neki »samoupravi«, toda vsak sklep samoupravnega (deželnega) zbora bo moral odobriti centralni minister. Veliki župan (deželni glavar) pa še kihni ne bo

smel brez ministrovega dovoljenja, kamoli podpisati na svojo odgovornost izdatek le 2 kron za svojo »samoupravno« pokrajino.

Na Dunaju je bilo vojno ministrstvo in mnogo generalov, ki so imeli važno in vplivno besedo na vodstvo države.

V Belgradu je vojno ministrstvo in generali imajo važno in vplivno besedo na vodstvo države.

Na Dunaju je bilo ministrstvo za zunanje zadeve. Kar je to ministrstvo delalo za zaprtimi vrati, tega ni smel zvedeti živ krst. Tudi parlament ne.

V Belgradu je ministrstvo za vnanje zadeve. Kar to ministrstvo dela za zaprtimi vrati, tega ne izve živ krst. Tudi parlament ne.

Na Dunaju so imeli finančno ministrstvo, ki je skrbelo, da je bil denar nekaj vreden in da so se davki redno pobirali.

V Belgradu imamo finančno ministrstvo, ki skrbi za denarno vrednost v razmerju 1 : 4. Tudi davki se redno pobirajo, zlasti v Sloveniji.

In tako bi lahko nadaljevali brez konca. Prej smo imeli vojaško službo, danes tudi. Prej fantje komande niso razumeli, danes tudi ne. Prej smo imeli sodnije in štopeljne, danes tudi. Prej smo imeli stranke, danes tudi. Prej smo imeli gotice v šolah, danes imamo cirilico itd.

Samo nekaj imamo danes, česar prej nismo imeli: Danes izhajajo v Ljubljani »Jutranje Novosti«. To je vse.

Dnevne vesti.

Nov podlistek začnemo objavljati s prihodnjo številko. Prinašali bomo v slovenskem prevodu znameniti roman »Seljačka buna« (Kmečki punt), ki ga je napisal slavni hrvaški pripovednik Avgust Senoa. Snov tega romana je vzeta iz dobe, ki tvori važen del ne samo hrvaške ampak tudi slovenske zgodovine, vsaj spomin na boje za »staro pravdo« in na kmečkega kralja Matijo Gubca še do danes ni izginil med slovenskim ljudstvom. Upamo, da bomo s prevodom tega znamenitega zgodovinskega romana svojim naročnikom splošno ustregli in zlasti oni, ki bodo vse tozadevne številke »Avtonomista« hranili, bodo imeli za dolge zimske večere krasno poučno in zabavno berilo.

Redek jubilej. Pretekli teden je slavil 25-letnico svojega škofovanja in 50-letnico svojega mašništva ljubljanski škof dr. Anton Bonaventura Jeglič.

Naročnike, ki so prejeli te dni v kuvertah položnico z označeno svoto, uljudno prosimo, naj isto takoj izpolnijo in plačajo naročnino na domači pošti, ker jim sicer naša uprava **list s prihodnjo številko ustavi**. Prosimo torej vse tiste naj store svojo dolžnost in pošljejo naročnino, da se jim list po nepotrebnem ne

ustavi. Ako pa kdo nikakor ne more poslati zaostale naročnine na enkrat, naj pa to naznani upravi in je ista pripravljena dovoliti, da plačajo zaostalo naročnino v dveh obrokih.

Iz zasedenega ozemlja. Železniško ravnanje v Trstu mora odpušiti iz službe vse one železničarje, ki so bili sprejeti v službo po napovedi vojne Italiji od strani Avstrije in ki se niso borili v laški vojski. Takih železniških uslužbencev je v Julijski pokrajini okoli 400.

Razkol v radikalni stranki v Sloveniji. V radikalni stranki v Sloveniji je nastal razkol. Razkol so povzročile molitve za dež. Napredna struja med slovenskimi radikali je proti molitvam za dež, klerikalna struja pa je za molitve. Glasilo naprednih radikalov bo poslej »Slov. Narod«, glasilo klerikalnih radikalov v Sloveniji pa »Jutranje Novosti«.

Umrl je gospod Gustav Pirc, dolgoletni predsednik in ravnatelj Kmetijske družbe. Bil je eden najboljših kmetijskih strokovnjakov v Sloveniji in v prvi vrsti njegova za sluga je, da je kmetijstvo v Sloveniji danes na razmeroma visoki stopnji.

Razpust »Orjune«. Vlada je razpustila »Orjuno« v Mariboru in v Ptuj. To ni prav. Vlada naj bi bila pozaprta in po zaslugi kaznovala samo razne izgrednike, društvo kot tako pa pustila lepo v miru. Zakaj ne bi imeli svojega veselja ljudje, katerim so razne uniforme silno všeč?

Naše gobe. Navodilo za spoznavanje užitenih in strupenih gob. S 75 barvanimi tabelami. Sestavil Ante Beg. Slike je izvršil Dragotin Humek. Ljubljana 1923. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena Din 100.

Slovenski gobar se je na svojih prijetnih in koristnih gozdnih izletih do sedaj posluževali večinoma nemških »voditeljev«. Ko se je med svetovno vojno začelo širiti zanimanje za »meso revnih« tudi pri nas, se je vedno pogostejše izražala želja, naj nam večča roka poda v besedi in podobi najvažnejše vrste naših gob. In baš sedaj ob začetku »gobarske sezone« smo dobili lično opremljeno knjigo, ki bo z uspehom nadomeščala razne nemške priročnike. Na podlagi večletnih izkušenj je sestavil Ante Beg pregleden in jasen opis raznih gobnih vrst, ki bo kot **praktično** navodilo za spoznavanje užitenih, opasnih in strupenih gob vsakemu dobro služilo. Gobar, ki se ravna po danih navodilih in pozna strupene in užitne gobe po slikah in opisih, se ne bo bal zastrupljenja, kajti več ljudi se zastrupi s pokvarjenim mesom, s klobasami in ribami, kakor pa z gobami. V tem oziru naj že ljudska šola poskrbi za primeren pouk. Za

opisi slede kratka navodila o razni porabi gob, kakor osušenju, vlaganju v kis, o gobjem ekstraktu, prašku, o gobjih juhah. Našim gospodinjam in kuharicam bodo dobrodošli podrobni recepti za pripravljanje gobjih jedi, ki bi jih mogli seveda še pomnožiti, toda že teh trideset receptov svedoči, kako malo paznje smo dosedaj posvečali tej strani naše hrane, ki jo v dobi splošne draginje ne smemo podcenjevati.

Izreden kras knjige pa so barvane slike, ki jih je umetniško izvršil naš priznani ilustrator Dragotin Humek. Na 75 tabelah pojasnjujejo Begove opise tako nazorno, da ne boš menda nikdar v zadregi glede določitve posameznih vrst. Knjigo bi morale nabaviti zlasti šole.

Čevlji z znamko »Peko« domačih tovarov Peter Kozina & Ko. so priznani najboljši in najcenejši. — Dobite jih povsod. Glavna zaloga: Ljubljana, Breg štev. 20, na drobno Aleksandrova cesta št. 1.

TRBOVELJSKI PREMOG IN DRVA ima stalno v zalogi vsako množino. Družba Ilirija, Ljubljana, Kralja Petra trg 8. Telefon 220.

Gospodarstvo.

Dvig dinarja.

Zadnje dni se dinar stalno dviga in je dosegel v tork v Švici vrednost 6. To se pravi, da je 100 dinarjev vrednih 6 švicarskih frankov, oziroma da je 100 kron vrednih 1 frank 50 centimov.

Vzrokov za trenutni dvig dinarja je več. Eden glavnih je zmanjšanje našega uvoza.

Takoj po vojni je bila potreba za raznim blagom v vseh delih države, zlasti pa v Srbiji, silno velika. Ljudje so prihajali iz vojne goli in bosi. Vsi ti so hoteli biti oblečeni in obuti. Ravno tako velika potreba kot po obleki se je pojavila po kolonialnem blagu. Obnavljajoča se in na novo ustanovljena industrijska podjetja pa so potrebovala ogromne množine industrijskega materiala.

Vse to blago je bilo treba naročiti v tujih deželah. Ker pa tudi tujina ni imela nam potrebnega blaga preveč, je bilo blago vsled velikega povpraševanja zelo drago. Mi smo pa blago vseeno naročali, ker smo ga morali. Tako je vrednost blaga, pripeljanega k nam iz tujine, daleč presegala vrednost onega blaga, ki smo ga mi prodali tujcem. Z drugimi besedami: Vrednost uvoza je bila veliko večja kakor vrednost izvoza in zato smo bili tujcem vedno dolžni. Ako dodamo tej okolnosti še dejstvo, da je splošni nered v državnem gospodarstvu in naša nesrečna finančna politika tudi znatno slabila vrednost našega denarja na tujih tržiščih, nam bo umevno, zakaj je morala vrednost našega denarja stalno padati.

Tekom česa pa se je položaj na blagovnem trgu znatno spremenil. Ko so ljudje v prvem navalu nakupili, kar so neobhodno potrebovali, so se začele zaloge blaga v trgovinah polniti, ker ni bilo več toliko kupcev kakor v prvi dobi največje potrebe. Dalje je Narodna banka polagoma ustavila tiskanje novih bankovcev in trgovske kredite znatno omejila, vsled česar je nastalo znato pomanjkanje gotovine, tako da so se omejili v nakupovanju blaga tudi oni ljudje, ki bi blago morebiti še potrebovali. Trgovci vsled tega niso imeli in nimajo nobene potrebe več naročati novih zalog v tujini, ker imajo blaga že doma več kot preveč. Zato pa je povprašanje po tujem denarju padlo, s tem pa tudi vrednost tujega denarja za nas.

Mi potrebujemo danes mnogo manj frankov, lir dolarjev kakor prej, ker imamo na tujem naročenega le še malo blaga, ki ga je treba plačati s tujim denarjem.

Na drugi strani se je znatno povečal naš izvoz. Razdejana in med vojno malo obdelana polja so zopet obdelana in bogato rode, živine je dovolj v deželi in promet se je za silo popravil. Zato lahko plačujemo to, kar še dobimo iz tujine, že skoro s svojim denarjem.

Vse te okolnosti so vplivale, da se je vrednost našega denarja trenutno dvignila.

Veliko vprašanje pa je, če bo trenutni dvig naše denarne vrednosti ostal stalen, kajti stalen dvig denarne vrednosti ni odvisen samo od aktivne trgovske bilance, ampak tudi od drugih činiteljev.

V prvi vrsti pride tu v poštev red v državnem gospodarstvu. Jasno sliko državnega gospodarstva nam daje državni proračun. Proračun za prihodnje leto pa izkazuje okoli 13 milijard dinarjev stroškov. Za te stroške bo treba najti pokritje. Toda kje in kako?

Pokritje je mogoče doseči le s silnim zvišanjem davkov. Država bo po novem proračunu potrebovala mesečno nad 1 milijardo dinarjev. Ker je pa vsega papirnatega denarja v obtoku le okoli 5 milijard dinarjev, bo treba »mobilizirati« mesečno **dvajset odstotkov** vsega sploh v državi razpoložljivega denarja samo za davčne namene! Ali bo to v celi državi mogoče? Jako dvomimo! Novi davki pa bodo povzročili tudi znatno zvišanje blagovnih cen — vse do svetovne paritete ali pa še nad njo — kar bo za trgovino zopet težka preizkušnja, ki utegne lepo številko zlasti finančno šibkejših trgovcev in podjetij pogoniti v konkurz, kar pa ne more posebno ugodno vplivati na stalen dvig denarne vrednosti.

Stalnega izboljšanja denarne vrednosti ne moremo pričakovati prej, dokler ne bo upostavljen v državnem gospodarstvu potreben red, ki ga pa še dolgo ne bo, dokler ne bo ustaljena dejanska potreba po plačilnih sredstvih in dokler ne bo državna uprava poskrbela za reden obtok plačilnih sredstev. Dokler tega ne bo, je vsako dviganje denarne vrednosti le trenoten uspeh.

Tedenski tržni pregled.

Zito. Žitne cene so ostale večinoma neizpremenjene. Ljudje kupujejo le toliko, kolikor sproti potrebujejo, ker pričakujejo, da bo nova žetev dobra in da bodo cene vsled dobre letine nekoliko padle. — Cene v Vojvodini so bile povprečno: pšenica po 1740 kron, rž po 1440 kron, ječmen po 1300 kron, oves po 1160 kron, koruza po 1080 kron, moka št. »0« pa po 2800 kron.

Živina. Cena živini je nekoliko popustila. V Sloveniji se opaža pomanjkanje živine za izvoz, ker je zopet dovolj krme in gospodarji niso več prisiljeni prodajati živino za vsako ceno. Razmeroma visoka pa je še vedno cena svinj.

Jajca. Tudi cene jajc polagoma padajo. Izvoza ni mnogo. Na deželi prodajajo jajca ponekod po 4 krone,

dobe se pa tudi še cenejše, v mestih pa jih prodajajo povprečno po 6 kron.

Tržne cene v Ljubljani. Pretekli teden so bile cene v Ljubljani povprečno take: Goveje meso prve vrste po 100 do 116 kron, druge vrste po 72 do 92 kron. Teletina prve vrste do 100 kron, druge vrste po 88 kron. Svinjina prve vrste po 120—140 kron, druge vrste po 100—120 kron. Mleko 16—20 kron. Jajca po 6 kron. Špecerijsko blago: kava 240—320 kron (po kakovosti). Sladkor po 112 kron. Olje 120 kron. Moka št. »0« po 32 kron. Ajdova moka (lepa) po 36 kron, fižol 22—26 kron. Glavnata solata po 40—48 kron kilo. Grah (luščen) po 80 kron, novi krompir po 40—48 kron.

ZA KMETE.

Novi davki.

Poročila iz Belgrada pravijo, da pripravlja vlada nov davčni zakon, ki bo naložil kmetom težka bremena. Državni nameščenci namreč morajo dobiti nove draginjske določke, stroški za armado in njeno opremo bodo ogromno narastli in tem velikim stroškom se bo pridružilo nekaj manjših, tako da bo državna uprava potrebovala za prihodnje leto okoli 14 milijard dinarjev za kritje vseh stroškov, torej skoraj še enkrat več kot doslej. Te visoke stroške pa bodo morali pokriti novi davki.

Kakšne bodo posledice novega obdavčevanja za kmete v Sloveniji? Mi smo že v prejšnjih številkah našega lista povedali, da slovenski kmet res plača razmeroma nizek zemljiški davek in tudi ne previsokih direktnih davkov. To okolnost tudi trgovski, industrijski in uradniški krogi kmetom jako radi očitajo. Mi smo pa tudi istočasno opozarjali na dejstvo, da plača kmet jako visoke indirektno davke v obliki carine, trošarine in kar je podobnih bremen, ki kmeta ne tlačijo nič manj kakor bi ga tlačili visoki direktni davki od zemlje oziroma od letnega čistega dobička.

Gospodarski razvoj v bivši Avstriji je imel namreč za slovenske kmete posledico, da so mnoge stvari, ki jih človek potrebuje za vsakdanje življenje, rajše kupovali kakor pa pridelovali ali izdelovali doma. V predvojni dobi se je industrija silno razvila in nizke cene sukna in platna so ljudi zapeljale, da so nehali pridelovati doma lan in konopljo in volno ter so rajši kupovali fabriške izdelke. Nizka cena kave in sladkorja je izpodrinila mnogo domačih jedi, ker so ljudje splošno začeli zavživati kavo, čaj in razno drugo špecerijsko blago. Takih primerov bi našli lahko še lepo vrsto. Vsi ti primeri pa kažejo, da se je življenje na kmetih v predvojni dobi silno »civiliziralo« ali »pomeščanilo« — ali na korist ali na škodo kmečkega stanu, to je pa drugo vprašanje. Dejstvo je, da je to »civilizirano« življenje postalo tudi za kmete **življenjska potreba**.

Te vrste življenjske potrebe pa so postale danes silno drage vsled čisto drugačnega davčnega sistema, kakor pa smo ga bili vajeni pred vojno. Avstrijski davčni sistem je namreč temeljil v glavnem na direktnih davkih, srbski davčni sistem pa, ki ga imamo danes, se pa naslanja v glavnem na indirektno davke: monopol, carina, trošarina itd. Sistem indirektnih davkov v Srbiji je popolnoma razumljiv, če pomislimo, da v Srbiji direktnih davkov sploh ni bilo mogoče vpeljati sistematično in pravično, ker nimajo zemljiškega katastra. Zato so kmete hoteli ali nehoti obvarovati pred »civilizacijo«. Srbski kmet je prideloval in izdeloval volno za obleko doma, ker je bilo fabriško blago vsled visoke carine predrago, prideloval je platno doma, izdeloval svoje opanke doma.

Vpeljava sistema indirektnih davkov torej silno zadeva »civiliziranega« kmeta, ki se je navadil ku-

povati fabriško blago, malo pa zadeva onega kmeta, ki prideluje in izdeluje sam vse, kar potrebuje.

Če bo torej obveljal pri nas srbski sistem davkov, bodo tudi naši slovenski kmetje več ali manj prisiljeni kreniti na stara pota in se bodo morali navaditi skrbeti za svoje potrebe doma. Plačevanja »davka na civilizacijo«, kakor bi lahko imenovali visoko carino na fabriško blago in na kolonialno robo (kava, čaj, sladkor itd.) in istočasnega zvišanja direktnih davkov (zemljiški davek, dohodnina itd.), tega slovenski kmetje v splošnem ne bodo zmogli, izvzemši najbogatejše med njimi. Preostalo bržkone ne bo drugega kakor prilagoditi se novim razmeram in se omejiti v svojih potrebah.

Kdor je imel doslej navado, da si je kupil letno po eno ali dve obleki, čeprav iz »cajga«, bo moral zopet nositi ob delavnikih hlače in srajco iz domačega platna. Lan in konoplja bosta prišla zopet do svoje stare veljave. Tudi kava in čaj bosta izginila iz mnogih kmečkih shramb in se umaknila domači prežganci ali mleku. Tudi kože bodo strojili doma in domači čevljarji, ki so prihajali delat na dom, bodo zopet oživel. To in še marsikaj drugega, o čemur beremo danes v starih »Mojorjevih bukvah« bo zopet prišlo do veljave v mnogih kmečkih hišah, na kar je pa današnji rod že skoraj pozabil.

Mnogi bodo sicer rekli, da novi davki ne bodo kmetom nič škodovali, češ če bo treba plačati več davka, bo pa krompir dražji. To je le deloma res. Res je sicer, da se bo cena nekaterim poljskim pridelkom dvignila, toda to zvišanje cen ima svoje meje v svetovni konkurenci. Če bo ameriška pšenica cenejša kakor domača, se bo morala cena domače pšenice prilagoditi ameriški ceni. To velja za vse pridelke. Zato je jasno, da se bo treba kmetom znatno omejiti v svojih zahtevah na življenje.

Drugo sredstvo, ki bo nova bremena olajšalo, je pa vztrajno in razumno delo. Kdor danes pridelalo malo, bo moral pridelati več, kdor pridelalo mnogo, bo moral pridelati še več. To pa bo mogoče doseči le z umnim kmetovanjem in s pametnim gospodarstvom. Kdor ne bo napredoval, bo izginil. Stari načini kmetovanja bodo morali izginiti in se umakniti novim, modernim metodam.

Zato pa slovenskim kmetom nikdar ne moremo priporočati dovolj vednega in vednega kmetijskega pouka in napredovanja. Danes tudi za kmetovanje ne zadoščajo več samo lopata in motika in močna in pridna roka, ampak je v prvi vrsti potrebna šolana glava in kmetijske knjige in strokovni časopisi ne bi smeli danes manjkati v nobeni slovenski kmečki hiši.

IZDAJA LJUBLJANSKA ORGANIZACIJA SLOV. AVTONOMISTOV. Odgovorni urednik Jože Petrič. Tiskarna J. BLASNIKA NASL. v Ljubljani.

Bivši žandarm podčastnik mlj. let. zmožen pisarn. poslov, trezen in marljiv išče

službe.

Sprejme tudi službo občinskega tajnika ali stražnika. Nastop takoj. Naslov v upravi lista.

Združene mlekarne

d. d. v Ljubljani,

ki so prevzele s 1. majem ves obrat Mlekarske družbe in Mlekarskega oddelka Gospodarske zveze, razpolagajo z vsako množino

mleka

ki ga oddajajo en gros, prodajajo in dostavljajo en detalj na dom. Prodajalnice: Pod semeniščem, na dvorišču Gospodarske zveze in v centrali v Vojaški ulici. Prijave se sprejemajo v pisarni ali pa telefonično št. 446. Na zalogi vedno sveže, najfinejše namizno maslo, ter vsi mlečni izdelki.

Združene mlekarne d. d.
Vojaška ul. 10. (poleg Belgijske vojašnice).

Alojzij Lenček

stavbeni in galanterijski klepar

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29.

Se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. - Cene zmerne. - Delo solidno.

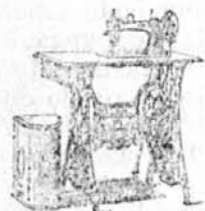
IVAN JAX IN SIN

LJUBLJANA, GOSPOSVETSKA C. 2.

Šivalni stroji

10 letno garancijo

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena l. 1867. Došlo je ravno kar večje število strojev za vsako obrt. Vezenje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji
Adler in Urania.
Cenik zastoj in franko.

Kolesa iz prvih tovarnen:

Dürkopp, Styrla, Waffner in motorete na prvo kolo.

Teodor Korn, Ljubljana

Poljanska cesta št. 8

se priporoča cenj. občinstvu za izvrševanje vseh kleparskih in vodovodnih instalacijskih del kakor tudi za pokrivanje streh.

Vsa stavbinska in kleparska dela v priznani solidni izvršitvi. Proračun brezplačno in poštne prosto. Popravila točno in po najnižji dnevni ceni. Ambalaža in pločevine.

Valentin Vojska

pleskar in ličar,

Ljubljana, Cerkevna ulica 11.

se priporoča slavnemu občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela.

Cene zmerne. - Delo solidno.

Prometni zavod za premog

d. d. v Ljubljani

prodaja iz sloven. premogovnikov

velenjski, šentjanski in

trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks vsake vrste in vsakega izvora

ter priporoča posebno

la čehoslovaški in angleški koks za litarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in briquete.

Naslov:

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. centrala v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/II. Podružnica v Novem Sadu (Bačka).

V Bohinj!

V najlepši legi ob Bohinskem jezeru se nahaja hotel Sv. Duh s 30 opremljenimi sobami in novo vpeljano električno razsvetljavo v sobah. Čolni in kopališče na razpolago. Izvrstna kuhinja. Postrežba točna in solidna. Cene zmerne.

Za mnogoštevilen obisk se priporoča

Feliks Seljak, hotelir.

Pisalni stroji

in potrebščine, mehanična delavnica (popravljalnica)

BARAGA,

Ljubljana, Šelenburgova 6/I.

Vaše blagorodje!

Kdor hoče imeti dobro slikarsko delo s pristnim blagom naj se obrne na:

Fr. P. Stare

slikarski mojster v Ljubljani
Florjanska ulica št. 16.

Berite

ravnokar izšlo brošuro „Jugosloveni, Slovani in Jugoslovani“, ki je najboljši politično-kulturni spis, kar jih je bilo napisanih po vojni. Naroča se pri upravi našega lista. Cena Din 5—, s poštino 25 para več.

Antikvarijat, knjigarna

HINKO SEVAR

Ljubljana, Stari trg 34

kupuje in prodaja različne knjige v vseh jezikih po ugodnih cenah.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska posojilnica v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 6 (tik za franč. cerkvijo)

obrestuje hranilne vloge in vloge na tekočem računu od 1. januarja 1923 po

5%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka.

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem decembra 1921 nad 110 milijonov kron hranilnih vlog in nad 1.100.000 kron rezervnih zakladov. — Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici), na hipoteke in v tekočem računu.

Trgovska banka d. d., Ljubljana

PODRUŽNICE:

Maribor, Novo mesto, Reke, Slovenjgradec, Slovenska Bistrica

Šelenburgova ulica številka 1.

(PREJ SLOVENSKA ESKOMPNA BANKA)

KAPITAL IN REZERVE DIN 17.500.000—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavi: Trgovska

Telefoni: 139, 146, 458

EKSPOZITURE:

Konjice, Meža-Dravogr., Ljubljana (menjalnica v Kolodvorski ulici)